

BIBLIOTEKA PRZEDSZKOLAKA

- Kilka słów o projekcie
- Co znajdziecie w Bibliotece Przedszkolaka?
- Opisy książek
- Scenariusze warsztatów
 1. Klocki typograficzne
 2. Autoportret typograficzny
- Jak realizować projekt?
- Autorzy/Kontakt

Biblioteka Przedszkolaka to ogólnopolska kampania społeczna, której celem jest rozwijanie nawyków czytelniczych u dzieci przedszkolnych, podniesienie kompetencji metodycznych kadry pedagogicznej oraz partycypacyjne działania międzypokoleniowe polegające na zaangażowaniu do regularnej współpracy rodziców i seniorów.

U podstaw kampanii leży obserwacja pewnego paradoksu: chociaż wiek przedszkolny jest dla dzieci najlepszym, a czasami ostatnim momentem na rozwijanie aktywnego zainteresowania książką (czytanie przez nauczycieli podczas zajęć, leżakowania, posiłków; prace warsztatowe wokół książek, duża ilość czasu wolnego do wykorzystania), to dzieci przedszkolne jako jedyne (w przeciwieństwie do dzieci szkolnych, licealistów czy studentów), nie mają bezpośredniego dostępu do książek w swoich placówkach. Kampania, jako działanie w zamierzeniu cykliczne, ma na celu trwałą zmianę tego stanu rzeczy.

Każda placówka biorąca udział w kampanii otrzymuje kufer z 10 książkami oraz materiały warsztatowe do przeprowadzenia spotkań czytelniczo-warsztatowych. Zestaw przekazywanych książek (atrakcyjne nowości oraz klasyka polska i światowa w nowych wydaniach), może stać się nie tylko zaczątkiem do budowania przedszkolnej biblioteki – jest też podstawą całego szeregu działań stanowiących o atrakcyjności i skuteczności kampanii. Najważniejsze z nich to spotkania z autorami i ilustratorami przekazywanych książek oraz realizacja czytań generacyjnych z udziałem seniorów, którzy biorą udział w regularnych spotkaniach z dziećmi. Kluczową cechą kampanii jest też zaangażowanie samych nauczycieli i pedagogów, którzy dzięki otrzymanym materiałom mogą interdyscyplinarnie pracować z dziećmi rozwijając aktywne zainteresowanie książką.

W ramach inauguracji kampanii w każdym przedszkolu odbywa się spotkanie i warsztat typograficzny, prowadzony przez autora lub ilustratora książek dla dzieci.

Udział w kampanii nie wiąże się z żadnymi opłatami. Biblioteka przechodzi na własność przedszkola, dzięki czemu z książek będą mogły skorzystać dzieci z innych grup przedszkolnych i kolejnych roczników.

● Co znajdziecie w kufrze **Biblioteka Przedszkolaka?**

W kufrze znajduje się przede wszystkim 10 książek, które zostały wybrane przez członków rady programowej Festiwalu Literatury dla Dzieci. Lista tytułów obejmuje najwartościowsze, współczesne książki dla dzieci, a także pozycje klasyczne w atrakcyjnych wizualnie, nowych wydaniach.

W tegorocznej edycji (2021) w skrzyni znajdują się:

Poezja polska:

- Julian Tuwim, **Pan Maluśkiewicz i wieloryb**, il. Bohdan Butenko, Wydawnictwo Dwie Siostry;
- Michał Rusinek, **Wierszyki domowe**, il. Joanna Rusinek, Wydawnictwo Znak Emotikon;
- Łukasz Dębski, **Wierszownik z podróży dookoła świata**, il. Anna Kaszuba-Dębska, Fundacja Burza Mózgów.

Książki narracyjne pisane prozą:

- Wojciech Widłak, **Pan Kuleczka**, il. Elżbieta Wasiuczyńska, Wydawnictwo Media Rodzina;
- Barbara Gawryluk, **Dżok. Legenda o psiej wierności**; il. Iwona Cała, Wydawnictwo Literatura, Książka z płytą CD – czyta aktor Marcin Kobierski;
- Marta Guśniowska, **A niech to Gęś kopnie**, il. Robert Romanowicz, Wydawnictwo TASHKA/FIKA;
- Roksana Jędrzejewska-Wróbel, **Gębolud**, il. Agnieszka Żelewska, Wydawnictwo Bajka.

Wprowadzenie do świata non-fiction:

- Jennifer Berne, **Podwodny świat. Opowieść o Jacques’u Cousteau**, il. Eric Puybaret, Wydawnictwo Tekturka.

Klasyka światowa:

- Julia Donaldson, **Gruffalo**, il. Axel Sheffler, Wydawnictwo Tekturka;
- Alex Haridi, Cecilia Davidson, Filippa Widlund; **Opowieści z Doliny Muminków. Na podstawie opowiadań Tove Jansson**, Wydawnictwo HarperCollins Polska (HarperKids).

Poza książkami w kufierku znajduje się:

- 25 kompletów kart pracy w formacie A3 (12 kart w każdym komplecie),
- 25 teczek do przechowania kart pracy,
- zestaw pacynek babci i dziadka,
- zestaw typograficznych papierowych okularów do słuchania dla każdego dziecka,
- informator dla nauczycieli,
- dyplom dla seniora biorącego udział w projekcie,
- dyplom dla przedszkola,
- naklejka na drzwi dla przedszkola.

Opisy książek

● **Pan Maluśkiewicz i wieloryb**

Julian Tuwim, il. Bohdan Butenko, Wydawnictwo Dwie Siostry.

Klasyczna pozycja z 1956 roku, wydana pierwotnie w Naszej Księgarni wznowiona przez wydawnictwo Dwie Siostry w oryginalnym formacie i szacie graficznej. Wiersz Juliana Tuwima, fantastycznie ilustrowany przez Bohdana Butenkę to historia niewielkiego dżentelmena, który wyrusza na wyprawę życia, by spotkać największe zwierzę na świecie i tym samym spełnić swoje marzenie. Historia Pana Maluśkiewicza jest doskonałym pretekstem do rozmowy o podróżniczych marzeniach – wszak któż z nas ich nie ma – o odwadze i wyprawach w nieznaną, o przyjemnościach i niebezpieczeństwach zarówno odległych eskapad jak i kameralnych wycieczek po najbliższej okolicy.

● **Gębolud**

Roksana Jędrzejewska-Wróbel, il. Agnieszka Żelewska, Wydawnictwo Bajka.

Historia o poszukiwaniu siebie, walce ze stereotypami i realizacji marzeń. Roksana Jędrzejewska-Wróbel wprowadza czytelnika w świat pozornie ponury, szarobury i pełen smutku. Autorka wykreowała postać Gęboluda – czarodzieja żyjącego według utartych i narzucanych mu schematów. Wraz z rozwojem akcji bohater znajduje w sobie siłę, by zacząć realizować swoje najgłębiej skrywane pragnienia, powalczyć z „potwornym” stereotypem na swój temat i żyć w zgodzie

z samym sobą. Historia Gęboluda to opowieść o sile marzeń, samoakceptacji, a także o tym, że w każdym z nas jest moc do działania, że drzemie w nas siła do zmiany własnego życia. Przy okazji lektury warto porozmawiać o marzeniach, sposobach na ich realizację, ale też potrzebie wsparcia, sąsiedzkiej pomocy i budowaniu więzi.

• **Wierszyki domowe**

Michał Rusinek, il. Joanna Rusinek, Wydawnictwo Znak.

Wiersze, które znajdziecie w książce dotyczą pojęć i rzeczy znajdujących się w każdym domu, bo jak wiadomo, niektóre przedmioty prowadzą w ukryciu podwójne życie, dlatego warto sprawdzić co robią, kiedy na nie nie patrzymy. Przy okazji lektury **Wierszyków** można rozmawiać o rodzinnych i domowych zwyczajach, historiach np. o przodkach, albumach rodzinnych, portretach, a również o tym, czy należy bać się tego, co jest w piwnicy, na strychu albo w garażu. Ciekawym tematem są też inni mieszkańcy naszych domów i mieszkań – poza ludźmi mieszkają przecież z nami koty, psy, ale też mrówki, czy pająki, brrrr.

• **Wierszownik z podróży dookoła świata**

Łukasz Dębski, il. Anna Kaszuba-Dębska, Fundacja Burza Mózgów.

Poetycka podróż dookoła świata. Książka Łukasza Dębskiego to ponad czterdzieści wierszy, dzięki którym można zwiedzić najdalsze zakątki naszej planety i w łatwy sposób przyswoić sobie wiedzę o kulturze, obyczajach i codzienności jej mieszkańców. Ilustracje do książki przygotowała Anna Kaszuba-Dębska, wykorzystując w swej pracy fotografie, mapy i pocztówki z własnych podróży. Dzięki temu **Wierszownik** jest wstępem do nauki geografii, historii oraz wiedzy o kulturze. Lektura tej pozycji jest świetnym pretekstem do rozmowy o podróżach, wakacyjnych przygodach, a także wstępem do nauki o bogactwie i różnorodności świata.

• **Pan Kuleczka**

Wojciech Widłak, il. Elżbieta Wasiuczyńska, Wydawnictwo Media Rodzina.

Pierwsza książka z serii opowiadań o Panu Kuleczce – kolorowa, bajecznie zilustrowana przez Elżbietę Wasiuczyńską, zawiera kilkanaście ciepłych i pełnych humoru opowiadań autorstwa Wojciecha Widłaka. Cała seria to nieustająca przygoda tytułowego Pana Kuleczki, który ma trójkę niesamowitych przyjaciół: kaczkę Katastrofę, psa imieniem

Pypeć i muchę Bzyk-Bzyk. Książki o Panu Kuleczce znajdują się na Złotej Liście tytułów stworzonej przez Fundację ABC XXI, Cała Polska czyta dzieciom. Przy okazji lektury opowiadań warto porozmawiać o przyjaźniach i zgranej drużynie, jaką tworzy Pan Kuleczka ze swoimi towarzyszami, nieustannie ucząc ich poszanowania wszelkich reguł.

● **Dżok. Legenda o psiej wierności**

Barbara Gawryluk, il. Iwona Cała, Wydawnictwo Literatura.
Książka z płytą CD – czyta aktor Marcin Kobierski.

Książka z płytą CD została wyróżniona przez Polską sekcję IBBY oraz wpisana na listę Złotej dwudziestki w plebiscycie na najbardziej wartościowe tytuły dla dzieci, zorganizowanym na 20-lecie kampanii Cała Polska czyta dzieciom (Fundacja ABC XXI). Historia Dżoka jest oparta na faktach, co więcej, na bulwarach wiślanych w Krakowie, nieopodal Wawelu do dzisiaj znajduje się pomnik owego wiernego psiaka. Autorka tekstu, pisarka i dziennikarka Radia Kraków, spisała od lat powtarzaną, wzruszającą miejską legendę, którą ilustracjami opatrzyła Iwona Cała. Przy okazji lektury można porozmawiać o uczuciach łączących nas z naszymi pupilami, o tym, co do nich czujemy i co one czują do nas. Ciekawym wątkiem mogą też być miejskie legendy. Spróbujcie podać przykłady takich legend oraz poszukać ich w swojej własnej okolicy.

● **A niech to gęś kopnie**

Marta Guśniowska, il. Robert Romanowicz, Wydawnictwo Tashka/Fika.

Opowieść o na pozór zwyczajnej gęsi, która wcale taka zwykła nie jest. Marta Guśniowska stworzyła pełną zaskakujących zwrotów akcji, niebanalną opowieść, której główną bohaterką jest dość skomplikowana gęś, z jednej strony nieco uparta, fajtłapowata, ale bardzo miła i grzeczna. Co jednak najważniejsze – gęś zмага się z depresją i brakiem przyjaciół, w dodatku jest przekonana o tym, że nikt nie może jej pomóc. Pełna czarnego humoru i dwuznaczności językowych opowieść, została brawurowo zilustrowana przez Roberta Romanowicza. Książka zdobyła wiele nagród, w tym Nagrodę im. Ferdynanda Wspaniałego dla najlepszej książki dla dzieci wydanej w roku 2017. Przy okazji lektury książki Marty Guśniowskiej warto porozmawiać o wartości i znaczeniu przyjaźni, o tym, jak zdobyć przyjaciela oraz jak budować dobrą relację z innym człowiekiem. Można też poruszyć temat samotności, czy podejmowania trudnych decyzji związanych z naszymi uczuciami. Choć historia gęsi opowiada o radzeniu sobie z samotnością i smutkiem, jest przy tym niezwykle zabawna. Ciepła ironia i czarny humor autorki są pomocnym kluczem do rozmowy na te tematy.

• Opowieści z Doliny Muminków

Na podstawie opowiadań Tove Jansson

Autorzy opowiadań: Alex Haridi, Cecilia Davidson, Filippa Widlund,
Wydawnictwo HarperCollins Polska (HarperKids).

Niezapomniany, znany na całym świecie cykl autorstwa Tove Jansson po raz pierwszy ukazał się w Finlandii w 1945 r. i został przetłumaczony na ponad 34 języki. Dzisiaj Muminki zna każdy, podobnie, jak pozostałych bohaterów serii – Pannę Migotkę, Paszczaka, małą Mi, Włóczykija, Ryjka i straszną Bukę. Książka inspirowana oryginalnymi opowiadaniem pozwoli najmłodszym czytelnikom na odkrycie świata Muminków. Teksty i oryginalne, barwne ilustracje mogą być pretekstem do rozmowy o różnych cechach osobowości, o naszych wadach i zaletach oraz do zabawy łączącej kolejne pokolenia czytelników: odpowiedzi na pytanie „Jaką postacią z Muminków jesteś?”.

• Gruffalo

Julia Donaldson, il. Axel Scheffler, Wydawnictwo Tekturka.

Klasyka literatury dziecięcej, światowy bestseller, który przetłumaczono na 76 języków, w polskim przekładzie Michała Rusinka. **Gruffalo** to krótka rymowanka, która opowiada historię o myszce. Pomysłowość i hart ducha pozwalają jej wyjść cało ze spotkania ze strasznym potworem, tytułowym Gruffalo. Co więcej, Myszka jest na tyle sprytna, że udaje jej się przestraszyć dużo większego od niej potwora. Czy to możliwe, żeby ktoś tak straszny bał się takiego małego stworzonka? Myszka udowadnia, że prawdziwa siła nie drzemie w mięśniach, a w głowach. Przy okazji tej historii dzieci z łatwością powinny zdefiniować nie tylko pojęcie strachu, ale też sprytu, przebiegłości, wiary we własne możliwości i pewności siebie. Rymowankę charakteryzuje idealnie wpadający w ucho rytm – warto zwrócić na to uwagę – dzięki temu, to idealny tekst do odegrania, np. w formie teatrzyku.

• Podwodny świat. Opowieść o Jacques’u Cousteau

Jennifer Berne, il. Eric Puybaret, Wydawnictwo Tekturka.

Przepięknie zilustrowana, oparta na faktach historia chłopca imieniem Jacques, który urodził się we Francji ponad sto lat temu. Jacques Cousteau, zanim został znanym na całym świecie badaczem oceanów oraz reżyserem filmów opowiadających o podwodnym życiu, był zwykłym chłopcem lubiącym nurkowanie. Czytelnik ma szansę obserwować rozwój jego pasji i zainteresowań, determinację i pomysłowość,

a później podróże i odkrycia wybitnego oceanografa. Na przykładzie postawy Jacques'a Cousteau warto porozmawiać o dążeniu do realizacji marzeń, o uporze i pokonywaniu słabości oraz o tym ile przyjemności można czerpać z życia, kiedy nasza praca jest jednocześnie naszą największą pasją.

Dr Michał Zając
Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii
Uniwersytet Warszawski

Pierwsze spotkania z książką

W jednej z najważniejszych polskich prac naukowych poświęconych czytelnictwu dzieci autorka – prof. Joanna Papuzińska-Beksiak – podejmuje niezwykle ciekawą refleksję: zajmuje się pierwszymi spotkaniami najmłodszych z literaturą. Bardzo znaczący jest tytuł jaki Pani Profesor nadała swojej rozprawie – „Inicjacje literackie”.

Inicjacja literacka – pierwsze zetknięcie z tekstem – to arcyważny moment. Często właśnie wtedy decyduje się cała przyszłość czytelnicza człowieka. Psychologia mówi o tzw. prawie pierwszych połączeń: długofalowych skutkach doznań jakie są następstwem wstępnych kontaktów z przedmiotem, osobą, czynnością. Jeżeli takie inicjacyjne spotkanie przyniesie przyjemność, satysfakcję i radość, to istnieje szansa, że pozytywne nastawienie w nas zostanie, może na całe życie.

Kiedy myślimy o łączeniu dzieci młodszych z książką natychmiast pojawia się postać POŚREDNIKA; osoby, która otworzy drzwi literatury przed przyszłymi czytelnikami, nie znającymi przecież jeszcze nawet alfabetu! Pośrednika, który będzie swoistym mistrzem inicjacji...

Najbardziej skuteczna dla rozwoju czytelniczego jest z pewnością inicjacja literacka, która odbywa się w rodzinnym kręgu: tam gdzie zwykle jest najwięcej ciepła i zaufania. To obraz, który wiele osób z czułością przechowuje w pamięci: wieczorne czytania przed snem, pierwsze lektury, tytuły, które potrafimy sobie przypomnieć czasami po wielu

latach. Bywa i tak, że te pierwsze książki wspominamy do końca życia. Czasami są to utwory bardzo znaczące, niekiedy jednak zupełnie błahy, opromienione jednak ciepłem rodzinnej atmosfery. Pośrednikiem wprowadzającym w świat literatury staje się najczęściej Mama.

Niestety, badania czytelnictwa – nie tylko polskie! – nie pozostawiają złudzeń. Coraz więcej jest nieczytających dorosłych, takich, którzy w ciągu roku nie mieli w rękach nawet jednej książki. Trudno się z tym pogodzić, ale spora jest także liczba domów rodzinnych, w których nie ma ani jednej książki!

Coraz więcej dzieci nie może więc liczyć na rozpoczęcie swojej biografii czytelniczej w kręgu rodzinnym. Jednak, inicjacja literacka może przecież przenieść się do innego kręgu, do innego środowiska. Wielką rolę mają tu do odegrania instytucje edukacyjne i wychowawcze: przedszkola i szkoły. Nauczycielki i nauczyciele przyjmują rolę pośrednika, stają przed ogromnym wyzwaniem: wprowadzając dzieci w świat książek nie mają przecież wielu atutów, które są w naturalnym posiadaniu rodziców.

Siłę i sukces pierwszym dziecięcym spotkaniom z książką, z literaturą w placówkach edukacyjnych może jednak zapewnić dobre przygotowanie, przemyślane działanie, a przede wszystkim to, czego tak często w domach rodzinnych nie ma – starannie dobrane książki; ciekawe, pobudzające wyobraźnię, pasujące do potrzeb emocjonalnych. Właśnie takie książki można odnaleźć w zebranej przez Fundację Burza Mózgów kolekcji. Projekt Biblioteka Przedszkolaka to przemyślany zestaw tytułów – z różnych półek, każdy coś dla siebie znajdzie! Ciepłe wierszyki domowe Michała Rusinka, teksty Tuwima połączone z zabawnymi ilustracjami mistrza Butenki, wzruszająca historia o psiej wierności opowiedziana przez Barbarę Gawryluk, przypadki muminkowej rodziny, podmorskie podróże kapitana Jacques'a Cousteau – kto wie? Może to właśnie będą te magiczne książki wspomniane za 10, 20 a może i 60 lat? Te pierwsze, zaczarowane teksty, które pokażą dzisiejszym przedszkolakom piękno literatury!

Piękne i mądre książki czytane wspólnie: nawet jeżeli ci młodszy trudnej sztuki czytania jeszcze nie posiadli mogą oglądać ilustracje, zaglądać ciekawie na strony tekstu. Na tym polega inicjalność tego momentu – najmłodszy mają zobaczyć książkę, dotknąć, ma ona zjawić się w ich życiu jako element codzienności.

Bardzo ważne – może najważniejsze! – jest zbudowanie odpowiedniej atmosfery tych pierwszych spotkań. Aby to prawo pierwszych połączeń, które przywołaliśmy powyżej pozytywnie zadziałało w przyszłości inicjalne kontakty z książką muszą być niewymuszone, nieść ze sobą radość, luz i przyjemność.

Największym bowiem zagrożeniem dla pozytywnego postrzegania książki przez najmłodszych jest zdarzająca się przecież często w instytucjach edukacyjnych atmosfera przymusu połączona z ocenianiem. Dzieciakom, które o książkach i literaturze czasami nie wiedzą zupełnie nic może na długo zapaść w głowy i serca negatywne skojarzenie.

Niestety, badacze analizujący zachowania tzw. „czytelnika opornego” (młodego człowieka świadomie odmawiającego czytania) jednoznacznie stwierdzają, że jedną z najczęstszych przyczyn powodujących powstawanie tego zjawiska jest nieprzyjemne skojarzenie zbudowane przez instytucje edukacyjne: „książka-przymus-ocena”.

Warto więc umiejętnie budować wspomnianą wyżej atmosferę niewymuszonego kontaktu, a magiczne, dobrze dobrane książki pomogą urzeczywistnić dobrą siłę pierwszych spotkań najmłodszych ze słowem drukowanym.

A czytać warto i trzeba: dzisiejsze technologie oferują co prawda wiele alternatyw, które z czytaniem konkurują, które umożliwiają zdobycie wiedzy i zakosztowanie rozrywki bez kontaktu z książkami, pamiętać jednak należy, że druk na długo z nami jeszcze zostanie. Przynosić będzie piękne opowieści, ale obecny, także na karcie do głosowania, pozwoli wziąć udział w życiu społecznym.

• Warsztat **TYPOGRAFICZNE KLOCKI**

Czas trwania: 45 minut

Cele: doskonalenie zdolności motorycznych, zapoznanie się z dawnymi technikami drukarskimi, poznanie wizualnego wymiaru znaków typograficznych i sposobu projektowania czcionek.

Materiały dla grupy 25 osób:

- nożyczki – dla każdego uczestnika,
- kolorowe arkusze pianki kreatywnej (mikroguma), format A4,
- klej polimerowy,
- szablony liter i znaków typograficznych,
- drewniane klocki – 50 szt.,
- ołówki – dla każdego uczestnika.

Organizacja sali:

Do przeprowadzenia warsztatów wystarczy przestrzeń, którą dzieci mają dla siebie na ławkach. Dla większej swobody można zsunąć ławki i warsztaty przeprowadzić w kole na podłodze/dywanie, wtedy każde dziecko powinno dostać kartkę/podkładkę, na której będzie pracowało (unikniemy wtedy zabrudzeń).

Podstawa programowa:

Ugruntowanie zainteresowań czytelniczych, zachęcenie do podejmowania indywidualnej pracy twórczej.

Przebieg zajęć:

Zajęcia rozpocznij od rozmowy z dziećmi dotyczącej początków historii druku. Zaproś dzieci do podzielenia się swoimi wyobrażeniami na temat pierwszych książek i sposobie ich powstawania. Ważne, aby każde dziecko mogło się wypowiedzieć i podzielić swoimi pomysłami.

Rozdaj materiały. Każde dziecko powinno otrzymać: nożyczki, ołówek, szablon liter, arkusz mikrogumy, dwa drewniane klocki.

Warsztaty rozpocznij od pokazania dzieciom, jak wykonać typograficzny klocek: na mikrogumie połów szablon wybranego znaku, obrysuj go mocno ołówkiem tak, aby odcisnął się na mikrogumie, następnie otrzymany kształt wytnij dokładnie nożyczkami i przyklej za pomocą kleju polimerowego*. Klocek typograficzny gotowy! Teraz czas na dzie-

ci! Każde dziecko powinno wykonać jeden klocek typograficzny. Dzięki temu stworzycie cały alfabet. Jeśli macie do dyspozycji więcej klocków, przygotujcie inne znaki – najlepiej elementy twarzy (nos, usta, oczy). Przydadzą się one w czasie realizacji warsztatów typograficznych. Zanim dzieci zaczną pracę, ustalcie w grupie, kto wykonuje jaką literę. Możliwe, że część dzieci będzie potrzebowała pomocy przy wycinaniu szablonów (np. litery A, G, R). Kiedy wszyscy skończą pracę, odłóżcie klocki w jedno wybrane miejsce (np. parapet, wolna ławka) do wyschnięcia.

Tak wykonane klocki możecie wykorzystać w czasie warsztatów projektowania typograficznego autoportretu i odbijając je na kartce (najlepiej o formacie A3), stworzyć własne teksty. Klockami można podzielić się z młodszymi grupami.

*pamiętaj, że litery należy przykleić tak, aby były swoim odbiciem lustrzanym – klocki mają pełnić funkcję pieczętek.

● Warsztat **TYPOGRAFICZNE AUTOPORTRETY**

Czas trwania: 30 min.

Cele: wprowadzenie pojęcia typografia* i autoportret**

Materiały dla grupy 25 osób:

- grube kartki w formacie A3 – 25 szt.,
- papierowe talerzyki – 25 szt. (jeśli korzystasz z pieczętek typograficznych),
- pędzle – 25 szt. (jeśli korzystasz z pieczętek),
- czarna farba tempera – 1 butelka (jeśli korzystasz z pieczętek),
- klej i nożyczki – 25 szt. (jeśli korzystasz z szablonów liter),
- pieczątki typograficzne (wykonane według wcześniejszej instrukcji),
- płachta malarska.

Organizacja sali:

Warsztaty można przeprowadzić na podłodze lub na ławkach.

Jeśli pracujecie na podłodze, rozłóż płachtę malarską, która zabezpieczy podłogę przed zabrudzeniami.

Podstawa programowa:

Rozwijanie kompetencji takich jak kreatywność, budowanie naturalnej ciekawości poznawczej.

Przebieg zajęć:

Warsztaty rozpocznij od rozmowy z uczestnikami. Zapytaj dzieci, czy

wiedzą, czym jest autoportret. Jeśli nie, zapytaj o ich skojarzenia. Autoportret można porównać do współczesnego pojęcia selfie (zdjęcia wykonanego samemu sobie).

Rozdaj uczestnikom białe kartki A4. Każdy powinien dostać jedną sztukę. Rozłóż typograficzne pieczątki tak, aby każdy miał do nich swobodny dostęp i pokaż je wszystkim. To za ich pomocą dzieci wykonają swoje twarze. Zapytaj, czy wyobrażają sobie literę U jako usta/uszy, literę W jako włosy, a literę O jako oczy. Przypomnij dzieciom raz jeszcze, czym jest autoportret, zwróć ich uwagę na to, że pieczętek nie można przybijać w dowolnym miejscu kartki. Należy stworzyć z nich obrazek twarzy.

Nałóż czarną farbę na papierowe talerzyki i rozdaj po sztuce każdemu uczestnikowi. Następnie, za pomocą pędzli, dzieci rozprowadzają nałożoną wcześniej na nie czerń, w której będą maczały pieczątki i odbijały je na kartkach. Podejdź do każdego. Sprawdź, czy wszyscy mają pomysł na swój autoportret.

Opowiedz, czym jest typografia i druk. Dawniej wszystko drukowano czarną farbą za pomocą klocków typograficznych.

Dzieci za pomocą pieczętek przybijają: oczy, nos, usta, szyję, włosy i obrys twarzy. Powstały autoportret musi wyschnąć. Kiedy schnie, jest czas na umycie rąk i uporządkowanie sali.

Na zakończenie usiądźcie w kole. Każdy uczestnik warsztatów dokonuje autoprezentacji swojej pracy. Mówi, co sprawiło mu największą trudność i co najbardziej podobało mu się w warsztatach.

*Co to jest TYPOGRAFIA: technika druku wypukłego oraz dziedzina, która koncentruje się na kształtowaniu struktur i aranżacji języka w jego wizualnym wymiarze. Zajmuje się doбором czcionek pisma, jego użyciem i składem. O typografii można mówić również w kontekście poligrafii, drukarstwa, stosowania czcionek. Typografia to również zagadnienia dotyczące projektowania drukowanych liter i innych znaków pisarskich (zarówno czcionek – metalowych kostek do drukowania na papierze, jak i fontów – cyfrowych odpowiedników czcionek) oraz wzajemnych relacji pomiędzy tymi znakami i grupami znaków, układu graficznego drukowanej strony, sztuki użytkowej zajmującej się estetyką szaty graficznej publikacji, układu graficznego strony w witrynie WWW.

**Co to jest AUTOPORTRET: portret artysty wykonany przez niego samego.

● Jak realizować projekt

Realizacja projektu w każdym przedszkolu zaczyna się od organizacji warsztatów inauguracyjnych, czyli spotkania z autorem, ilustratorem lub animatorem. W czasie spotkania odbywa się warsztat typograficzny i wspólne czytanie z seniorem oraz przekazanie wszystkich materiałów.

Placówka otrzymuje pakiet materiałów graficznych dla innych grup przedszkolnych, które można drukować i powielać. Pakiet obejmuje: karty pracy, litery, okulary typograficzne, kolorowy wizerunek babci i dziadka do tworzenia kukiełek. Każdy nauczyciel ma swobodny dostęp do materiałów online, zamieszczonych na stronie internetowej:

bibliotekaprzed szkolaka.pl w zakładce Materiały.

Po spotkaniu inauguracyjnym projekt powinien być kontynuowany przez daną grupę przedszkolną na przestrzeni kolejnych trzech miesięcy. Dzieci zapraszają dziewięciu seniorów (babcie i dziadków) do czytania kolejnych dziewięciu książek z kuferka. Po każdym takim spotkaniu wypełniają kartę pracy dotyczącą czytanej książki: kolorują, wycinają lub wytargują litery i je przyklejają.

Dzieci mogą zabierać karty pracy do domu, a na ich rewersie rysować własne historie, usłyszane od swoich babć i dziadków. Takie zajęcia jeszcze mocniej zintegruje i zacieśni ich relacje.

Na zakończenie projektu Fundacja prosi każde z przedszkoli o wypełnienie nadesłanej karty ewaluacyjnej, podsumowującej projekt.

● Autorzy/Kontakt

Pomysłodawcą i realizatorem kampanii Biblioteka Przedszkolaka jest Fundacja Burza Mózgów. Głównym celem Fundacji jest promocja kultury i sztuki, a także wspieranie młodych artystów. Fundacja podejmuje działania na rzecz rozwoju i promocji czytelnictwa wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych.

Działa na polu artystycznym poprzez angażowanie różnych grup społecznych i wiekowych do wspólnego, kreatywnego działania. Spotkania międzypokoleniowe są szczególnie ważnym aspektem projektu Biblioteka Przedszkolaka.

Fundacja prowadzi szereg inicjatyw edukacyjnych, które mają na celu budowę świadomych, ciekawych świata odbiorców, a także wzmacnianie postaw aktywnego obywatela.

- **Festiwal Literatury dla Dzieci** – kilkunastodniowe święto książki, które każdego roku odbywa się w Gdańsku, Krakowie i Poznaniu; fidd.pl
- **Biblioteka Przedszkolaka** – kampania społeczna polegająca na zakładaniu przedszkolnych bibliotek i organizacji międzypokoleniowych spotkań czytelniczych; bibliotekaprzedzskolaka.pl
- **Bądź Kulturalny! Kreacja w formach ekspresji twórczej. Działania indywidualno-zespołowe rozwijające kapitał społeczny** – warsztaty dla wszystkich grup wiekowych prowadzone w instytucjach kultury oraz placówkach oświatowych; burzamoszgow.org
- **Sztuka w ekran stuka** – portal internetowy dedykowany kadrom kultury, twórcom oraz dzieciom i młodzieży. Zawiera: scenariusze lekcji, tutoriale i filmiki instruktażowe, wywiady z artystami, kolorowanki do pobrania; sztukawekranstuka.pl
- **Co autorom w głowach siedzi** – projekt wzbogacający ofertę kulturalną krakowskich księgarni; burzamoszgow.org
- **Kreacja** – pakiet szkoleń dla bibliotekarzy, prowadzony we współpracy z Biblioteką Kraków; burzamoszgow.org
- **Love Królowe** – portal edukacji historyczno-kulturalnej, poświęcony polskim królowym; lovekrolowe.pl / poczetkrolowychpolskich.pl

Działania Fundacji Burza Mózgów zostały wyróżnione w wielu konkursach, w tym w konkursie Zwyrtała 2020 oraz konkursie Marszałka Województwa Małopolskiego „Kryształy Soli” dla najlepszych organizacji pozarządowych za: „(...)stworzenie unikalnej oferty edukacyjnej, wkład w rozwój potencjału intelektualnego dzieci oraz wychowywanie pokolenia świadomych i aktywnych czytelników”.

Zapraszamy do udziału w projektach realizowanych przez Fundację Burza Mózgów! / www.burzamoszgow.org

Kontakt

Koordynator kampanii Biblioteka Przedszkolaka:

e-mail: biblioteka.przedzskolaka@gmail.com, tel.: 570 366 740

www.bibliotekaprzedzskolaka.pl

Adres biura Fundacji Burza Mózgów: ul. Węgierska 8/3, 30-531 Kraków